

ÚSTAV ETNOLOGIE (ODDĚLENÍ KULTUROLOGIE) FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

Autorka práce: Bc. Veronika Vopelková

Název práce: Osud čarodějů: animismus a tradiční léčitelství v Kamerunu

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

Oponent práce: Doc. PhDr. Václav Soukup, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

TÉMA PRÁCE:

Předmětem diplomové práce Bc. Veroniky Vopelkové je teoreticko-empirická analýza a antropologická interpretace současného stavu tradičního náboženství obyvatel horské kamerunské vesnice Big Babanki (dříve fondom Kedjom Keku) v kontextu probíhající modernizace a globalizace tradičních domorodých kultur černé Afriky. V ohnisku jejího výzkumného zájmu se ocitly takové projevy duchovní kultury, jako jsou (1) víra v bohy, duchy a vlivné duše předků, (2) soudobé oslavy smrti, (3) magie a čarodějnictví, (4) víra ve spirituální moc amuletů, dvojčat a tajných společností. Prostřednictvím studia relevantních teoretických prací jako je například monografie Christophera Tsongwaina popisující tradiční podobu kultury a náboženství v Kedjom Keku a vlastního terénního výzkumu se autorka pokusila „porozumět tomu, co z tradic a náboženského systému zmizelo, co se stále udržuje a co má naději na dlouhodobé přežití či zakotvení v religiozitě místních obyvatel, a vysvětlit, proč tomu tak je.“ Zdrojem empirických dat jí byl pobyt ve zkoumané komunitě a s ním spjaté zúčastněné pozorování, hloubkové polostrukturované rozhovory, vizuální dokumentace a informace získané prostřednictvím dotazníků od 111 respondentů. Významnou roli při sběru dat sehrál klíčový informátor, který autorce pomáhal s překládáním otázek a odpovědí do jazyka ga'a kedjom, seznamoval ji s místními sociokulturními poměry, zprostředkoval jí setkání a domlouval rozhovory s respondenty. Hlavním cílem diplomové práce bylo zjistit, jakou podobu mají v současné době tradiční náboženské systémy ve vybrané kamerunské

horské vesnici. Mezi dílčí cíle práce patřilo (1) popsat status quo mizícího domorodého náboženství, (2) zachytit a interpretovat jeho asimilaci do dominantních světonázorů, (3) postihnout idiosynkratické projevy i obecné aspekty víry v čarodějnictví, (4) analyzovat fenomén tradičních léčitelů, jejich každodenní činnost a vliv na praktikování víry obce. Zvolená výzkumná otázka představuje relevantní a velmi aktuální antropologické téma, neboť svým důrazem na studium mizících afrických symbolických a kognitivních systémů napomáhá uchování kulturního dědictví nativní Afriky. Z metodologického hlediska považuji za důležité, že se autorka neomezila na teoretické prameny, ale úspěšně realizovala velice náročný vlastní terénní výzkum. V neposlední řadě považuji za důležité zdůraznit, že autorka zpracovala téma, které je v naší odborné literatuře z této perspektivy dosud nezpracované. Práci je z tohoto hlediska možné považovat za cenný příspěvek k antropologii náboženství i hlubšímu poznání konkrétní kulturní oblasti domorodé Afriky.

KONCEPCE PRÁCE:

Zvolenému tématu i výzkumným cílům autorka podřídila jak koncepci, tak strukturu své diplomové práce. Oceňuji, že se při zpracování empirických dat snažila fenomén náboženských představ zasadit do širšího kulturního a společenského kontextu. Práci tvoří pět relativně samostatných částí, ve kterých autorka z různých úhlů pohledu analyzuje kvalitativně různé dimenze zkoumané problematiky. První dvě části práce jsou věnované současnému stavu zkoumané problematiky a teoretickým východiskům. Poté, ve třetí části práce, autorka obrací svojí pozornost k tradičním africkým náboženstvím a symbolickým kulturním konstrukcím (bohům, duchům, předkům, magii, čarodějnictví a šamanům). Pozornost věnuje také prezentaci lokality (Grassfield), v níž realizovala svůj výzkum. Ve čtvrté kapitole autorka seznamuje čtenáře s metodami a technikami, které užila v průběhu svého výzkumného pobytu v Big Babanki. Logickým vyústěním celé práce je rozsáhlá závěrečná kapitola, jež je věnována prezentaci výsledků výzkumu. Autorka zde holistickým způsobem systematicky prezentuje různé aspekty náboženské víry. Za velice tvořivou je možné označit zejména autorčinu snahu popsat a interpretovat roli magie a čarodějnictví v současné kultuře obyvatel Big Babanki. Práce jako celek má vyváženou a logicky koncipovanou strukturu, která umožňuje na tématu dále pracovat a rozšířit je do podoby rigorózní práce.

HODNOCENÍ PRÁCE:

1 = nejlepší. 5 = nejhorší

1. Formulace cílů práce	1	2	3	4	5
2. Volba vhodné metodiky	1	2	3	4	5
3. Splnění cílů práce	1	2	3	4	5
4. Odborný přínos práce	1	2	3	4	5
5. Originalita práce	1	2	3	4	5
6. Struktura práce	1	2	3	4	5
7. Práce s daty a informacemi	1	2	3	4	5
8. Postup řešení je logický	1	2	3	4	5
9. Klíčová slova vystihují obsah	1	2	3	4	5
10. Členění textu do odstavců a kapitol	1	2	3	4	5
11. Práce s odbornou literaturou	1	2	3	4	5
12. Srozumitelnost textu (úroveň jazykového zpracování)	1	2	3	4	5
13. Přesnost formulací	1	2	3	4	5
14. Práce s odborným jazykem	1	2	3	4	5
15. Formální zpracování a grafická úprava	1	2	3	4	5

NÁVRH HODNOCENÍ PRÁCE ZNÁMKOU: 1

OTÁZKY K OBHAJOBĚ:

Jakým způsobem hodlá diplomantka na tématu dále pracovat. Cítí jako užitečné rozšířit stávající práci a pokud ano, jakým směrem se bude práce dále ubírat?

Jakým způsobem by bylo možné koncipovat další empirický výzkum v Kamerunu?

Pocítila autorka v průběhu terénního výzkumu kulturní šok, a pokud ano, v jaké oblasti?

CELKOVÉ HODNOCENÍ:

Obecně je možné konstatovat, že práce po stránce formální i obsahové překračuje požadavky kladené na diplomovou práci. Autorka přesvědčivě formulovala cíle své práce a zvolila

vhodnou metodiku zpracování. Odborný přínos práce je možné vidět jak ve vlastním terénním výzkumu, tak ve způsobu prezentace a interpretace získaných empirických dat. Autorka prokázala značné teoretické zázemí i schopnost zpracovat syntetickým způsobem náročné vědecko-výzkumné téma. Správně pracovala s odbornou literaturou i poznámkovým aparátem. Ke kladům práce patří také kvalitní dokumentární fotografie a grafy, které vhodně doplňují text.

Doporučuji k obhajobě.

V Praze 27.8.2015

Doc. PhDr. Václav Soukup, CSc.